

אינ בין המודר פרק רביעי נדרים

מד.

עין משפט
גר מצוה

א ב מ יי פ"ב מנ"ל
מדרים הלכה יח סמג
לארץ רמב טו"ע ט"מ פ"י
רע ספ"י :

תוספות

אמר שדה זו מופקרת
ליום א' לשנה א'
עד שלא זכה בו בין
הוא בין אחר יכול לחזור
בו. ומיני ממשע מדרבנן
ובטל ההפקר ומשע מיניה
זכה ואח"כ נמי כ"ר יוסי
דמתמנין עליה וה"ה
בלא זמן וה"ל דנקט זמן
לרבותא נקטיה דלש"ג.
ללא שכיח גור ביה משום
הכ"ר אלעזר ועוד נה"ל
דנקט הפקר לזמן משום
סיפא דלא משוכה בין
הוא בין אחר אין יכול
לחזור ואפילו מן ג'
ימים ודוקא משום להפקר
לזמן הוא אצל בסמ"ג
לזמן מועט מסתמא דעמו
להפקר גמור ללא ש"ך
למיגור ועוד דדוקא זכה
אחר אצל הוא לא ולחנם
נקטיה ומשום דרישא נקט
הוא הכא נמי נקטיה דכיון
לא דלמי לרשות זוכה לא
ש"ך למיגור אצל אם הוא
יהיה פטור דלא למיגור
רישא רבנן וסיפא ר'
יוב"ט בתמיה: אמר עולם
סיפא רבנן וכו' כיון דלא
אזכר ג' בג' דמתמנין
במודר הכא מתמנין טפי
לדעתי הפקר עד שזכה
בו אחר בדפרישית אצל
שכוחה פטור מן המעשר
אפילו מן שלשה וחק ע"ג
בדרישא אמר חייב עד
לחצה שלשה הכא הטעם
דפ"י ריש ליקוש אמר
רישא רבנן וסיפא ר'
יוב"ט דמתמנין דמריה סמ"ג
הוא חייב במעשר ודכיון
זמן דלפילו לחצה שלשה
לא הוי הפקר עד דלמי
לרשות זוכה משום רמאות
אצל אמרו חכמים דליהוי
הפקר לחצה שלשה כדי
שלא תשתנה מורת הפקר
והוי פטור מן המעשר:
ראי ה"ב אפי' מיום
דמתמנין גבי. כיון דמתמנין
לשלא תשתנה מורת הפקר
ושכיך שעתו דלא חל עד
דלמי לרשות זוכה היה
לו לפטור מיום ראשון.
בשלתא לעולם דמוקי לה
רבנן דלמתי שפטיהו
המודר שלא תשתנה מפני
הרמאות דמדאורייתא לא
הוי הפקר אלא נטו הכתוב

ואי אמר תהא שדה זו מופקרת ליום אחד לשנה אחת וכו' עד שלא זכה
בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו: רישא רבנן וסיפא רבי יוסי.
קס"ד השתא דטעמא דרבי יוסי דאסר במתני' כדרבי יוחנן דאמר לעילא
דהפקר כמתנה דעד דלמי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר
ומש"ה קאמר רישא רבנן וסיפא רבי
יוסי. ובהאי אתיא ליה כולה דרישא
שפיר דרישא קמני כל שלשה ימים יכול
לחזור מפני הרמאות וכדפרישית מכאן
ואילך אין יכול לחזור בו מדינא דס"ל
לרבנן דהפקר מעידנא דלפקריה
מפקיר נפק ליה מרשותיה וסיפא קמני
דאס אמר תהא שדה זו מופקרת ליום
אחד דכ"ה ג' ליכא למישא לרמאות דלא
דעתיה דעידנא דלפקריה דליהדר
ולזכי ציה לאלתר למה ליה להפקירו
לזמן ידוע להפקריה לגמרי דכיון
דדעתיה למיהדר ולזוכי ציה לא
נפקא ליה מדי אלא ודאי לאומו זמן
שהפקירו גמרי והפקירי בלא הערמה
כלל ולפיכך משוכה בין הוא בין אחר

אין יכול לחזור בו והא אתיא שפיר אפילו לרבנן. מיהו מאי דקמני
עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו רבי יוסי היא
דס"ל דעד דלמי לרשות זוכה לא נפיק מרשות המפקיר דלרבנן
כיון דלמרי דנפיק מרשותו היאך יכול לחזור בו ואין הכי נמי דכי
קמני לרבי יוסי עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו
לאו דוקא בהפקר שהוא לזמן כגונא דסיפא דלפילו בהפקר עולמית
דהיינו רישא דיכול לחזור בו עד שלא זכה בה ומיהו משום דצדינא
דמשוכה בה אינו יכול לחזור בו לא שוו הפקר שהוא לזמן עד הפקר
עולמית וכדכתיבנא ולאטריך לזמן ליום אחד לשנה אחת תנא נמי
כההוא גונא עד שלא זכה בה. ובי תימא ליום אחד לשנה אחת תנא נמי
דאינו יכול לחזור בו כלומר והוי הפקר אפילו לרבי יוסי ופטור מן
המעשר היכי אתיא ליה שפיר דהא כיון דס"ל לרבי יוסי דהפקר
עד דלמי לרשות זוכה לא נפיק מרשות מפקיר נמלא דכי הדר זכי
ציה מדרייה קז אי ולא מהפקרא דלעולם לא נפקא מרשות' אפטר
לומר דנהי דקסבר רבי יוסי דעד דלמי לרשות זוכה לא נפיק מרשות
מפקיר אפילו הכי כי היכי דאי זכי ציה אחר זכי מהפקרא ולא ממנתה
כיון שהיה אפטר לאחר ג' אל לזכות בו רבי נמי כי הדר איתו גופיה
וזכי ציה דפירוש מתורת הפקר ולא בסמ"ג ליהי דלא ימתיא בחזרה
אף הוא עצמו זוכה מן ההפקר מיקרי כיון שעדיין לא חזר בו והיה
אחר יכול לזכות בו דמה לי הוא מה לי אחר. הלכך אי רישא רבנן
וסיפא רבי יוסי מתוקמא ליה שפיר. מיהו מילתא דמתיא הוא היכי
נקט לה תנא אליבא דמרי תנאי ומשום הכי מתרץ עולם ואמר דסיפא
נמי רבנן היא וטעמא דעד שלא זכה בה בין הוא בין אחר דיכול לחזור
בו משום דשאיך שזכו וצבת ללא שכיחן כלומר דלא שכיח דמפקירי
אנשי צבי האי גונא וכיון ששנה זה אשמדני לדעתיה דכיון שלא רצה
להפקירו הפקר עולם ואכתי אנשי דג' ציה אפילו בצוותא רבנן שהפקירו
לא ניחא ליה דליפוק מרשותיה עד דזכי ציה אידך הילכך צדינא
להו לרבנן בהפקר שהוא לזמן מאי דצדינא ליה לרבי יוסי בהפקר
עולמית ואתיא סיפא שפיר לרבנן כדמתוקמא לרבי יוסי שהרי בהפקר
לזמן יוסי. ודוקא קשיא לך אי הכי לאחר שלשה ימים אין יכול לחזור
דאי

לחכמים ויש לנו לפי הפקר דאורייתא במקום דלא אמי לדי רמאות דעיקר הפקר לא
לא אמי לדי רמאות דאורייתא יכול להחליף שביעית ולומר זאת ששית ודומיא דשביעית דלא אמי לדי רמאות כגון אחר
שלשה הוי הפקר אצל תוך שלשה לא ור' יוסי אוסר במתמנין מפני רמאות תוך שלשה אצל לאחר שלשה יהנה המודר
לא משום מתנת בית חרוין אלא משום דאורייתא לא הוי הפקר כל מה דיכול ליה לדי רמאות קז פירש האביעור.
ז"ע דתא מנא (נפל דב ג' מ): דהפקר אם היה קודם נדרו אז יכול ליהנות אצל לאחר לא יהנה לעולם אפילו לאחר
שלשה ואם קז הוי מן שלשה הואיל דהפקר מדאורייתא הוי הפקר ויש סב בד' חכמים לזכור דהפקר מפני הרמאות
ומאי פריך וילגנא אמי לעשורי ודאי אינו חייב מן התורה אפילו תוך שלשה מאחר שזכה וזכמים גזרו מפני הרמאות
ומעשר מיניה וציה אצל לאחר שלשה מוכח מילתא ללא רמאות הוה ואוקמיה רבנן דלדרישא ובמתמנין דלדוקר ר'
יוסי במדרי משום דתיישני לרמאות אצל שבהפקיר קודם נדרו אין סם רמאות דאין ספדי ללאו לרמאות קמישני
אצל אין דמדי דרין הפקר שוין דמדי אס הפקירו קודם לנדרו מותר מיד ש"ך למיגור וכן נדרו קודם אסור
פ"ק לאחר שלשה:

אמר תהא שדה מופקרת לשבע א'. לשמיטה אחת (א): עד שלא זכה בה
בין הוא בין אחר יכול לחזור בו. אפילו כסוף שנת או כסוף חדש:
משוכה בה בין הוא בין אחר. אפילו מוך שעה (א) משהפקירו וזה בה
שום אדם או הוא עצמו לא שום הפקר הוי הפקר דקסבר דלא הוי הפקר
עד דלמי לרשות זוכה. וציה דרייה או
דלחר לא תשיבא מידי עד דרפק בה
פורתא כדלמר במסכת עירובין דפרק
עושין פסין (דף כה). צהיה איתתא
דעבדא ממליה צנכסי הגר תהא ההוא
גצרא רפק בה פורתא ואוקמיה רבנן
צדיה דההוא גצרא: רישא רבנן וסיפא
רבי יוסי. רישא דלמר משלשה ימים
ואילך אפילו לא תהא לרשות זוכה אין
יכול לחזור בו דהוי הפקר רבנן היא
וצדין הוא דלפילו מיום ראשון הוי
הפקר אלא מפני הרמאות כדלמר רבה
לקמן לרבי הבל וסיפא רבי יוסי דלמר
עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול
לחזור בו דלמר ללא הוי הפקר
ומדאורייתא עד דלמי לרשות זוכה
ומשום הכי קמני יכול לחזור בו כר"י:
אמר עולם סיפא נמי רבנן
היא. דולמי מדאורייתא אע"כ דלא אתיא לרשות זוכה הוי הפקר
לאלתר ואפילו מיום ראשון. והאי דלמר כל שלשה ימים יכול לחזור
דלגביה לא חשיבא הפקר מפני הרמאות דלכולי עלמא אית להו דרבה
דלמר מפני הרמאות דהדי ומחוקי בהו (א) ואמרינן דלא הוי הפקר
עד שלשה ימים. וסיפא דלמר עד שלא זכה בה לא הוי הפקר דמשמע
עד דלמי לרשות זוכה היינו טעמא דשאיך חדש ושנה וצובע דלא
שכיחן דאין דרכן של צני אדם להפקיר לזמן וכיון דזמן שניה לכך
אמרו חכמים דלא ליהוי הפקר לאפקועי ומעשר כל זמן דלא אמי
לרשות זוכה: ר"ל אמר מדיסיפא ר"י. דמשמע דלא ליהוי הפקר
עד דלמי לרשות זוכה: רישא נמי. בתוך ג' ולאחר ג' רבי יוסי
היא. ורישא היינו טעם דלאחר ג' ימים אין יכול לחזור בו דהוי הפקר
אע"כ דלא אמי לרשות זוכה (א): משום דלא נישפתא תורה הפקר.
דמדאורייתא ודאי לא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה ולעולם כל
ומעשר והאי דאוקמיה רבנן אתורת הפקר לאו משום לאפקועי
מתרומה ומעשר דכיון דמדאורייתא חייב דלאו הפקר הוא לא
מפקיע ליה רבנן מתרומה ומעשר דלאו כל כתיביה אלא כדי שלא
תשתכח תורת הפקר. ומ"מ גבי שנה וצובע כיון דלא שכיחא אוקמיה
רבנן דלדאורייתא דלא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה דלא גזרו
ציה רבנן משום שלא תשתכח תורת הפקר: אי הכי אפילו מיום
ראשון (א) ליום הפקר. כדי שלא תשתכח כו': אמר רבה. דכין הוא
דליהוי הפקר מדרבנן אלא מפני הרמאות דעבי לאפקועי שדות
מתרומה ומעשר ואפקירי להו ואי אמרינן דלאלתר הוי הפקר ופטור
מן הפקר דדרי (א) מחוקי צהו ואדהכי כל שלשה ימים לא הוי הפקר
לגבי איהו עבד רב מתוך כך אמי ומחוקי ציה ויהי דליה ומינמינא
ולא מפקירי ולעולם אפילו לאחר שלשה ימים לא הוי הפקר מדאורייתא
עד דלמי לרשות זוכה: ופריך אצל מדאורייתא לא הוי הפקר
ודילמא

שהוא לזמן לא נחלקו: ור"ל אמר מדיסיפא רבי יוסי רישא נמי רבי
בו היינו טעמא דלא תשתכח תורת הפקר כלומר אין הכי נמי דמדינא לרבי יוסי
אמר תהא שדה מופקרת לשבע א'. לשמיטה אחת (א): עד שלא זכה בה
בין הוא בין אחר יכול לחזור בו. אפילו כסוף שנת או כסוף חדש:
משוכה בה בין הוא בין אחר. אפילו מוך שעה (א) משהפקירו וזה בה
שום אדם או הוא עצמו לא שום הפקר הוי הפקר דקסבר דלא הוי הפקר
עד דלמי לרשות זוכה. וציה דרייה או
דלחר לא תשיבא מידי עד דרפק בה
פורתא כדלמר במסכת עירובין דפרק
עושין פסין (דף כה). צהיה איתתא
דעבדא ממליה צנכסי הגר תהא ההוא
גצרא רפק בה פורתא ואוקמיה רבנן
צדיה דההוא גצרא: רישא רבנן וסיפא
רבי יוסי. רישא דלמר משלשה ימים
ואילך אפילו לא תהא לרשות זוכה אין
יכול לחזור בו דהוי הפקר רבנן היא
וצדין הוא דלפילו מיום ראשון הוי
הפקר אלא מפני הרמאות כדלמר רבה
לקמן לרבי הבל וסיפא רבי יוסי דלמר
עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול
לחזור בו דלמר ללא הוי הפקר
ומדאורייתא עד דלמי לרשות זוכה
ומשום הכי קמני יכול לחזור בו כר"י:
אמר עולם סיפא נמי רבנן
היא. דולמי מדאורייתא אע"כ דלא אתיא לרשות זוכה הוי הפקר
לאלתר ואפילו מיום ראשון. והאי דלמר כל שלשה ימים יכול לחזור
דלגביה לא חשיבא הפקר מפני הרמאות דלכולי עלמא אית להו דרבה
דלמר מפני הרמאות דהדי ומחוקי בהו (א) ואמרינן דלא הוי הפקר
עד שלשה ימים. וסיפא דלמר עד שלא זכה בה לא הוי הפקר דמשמע
עד דלמי לרשות זוכה היינו טעמא דשאיך חדש ושנה וצובע דלא
שכיחן דאין דרכן של צני אדם להפקיר לזמן וכיון דזמן שניה לכך
אמרו חכמים דלא ליהוי הפקר לאפקועי ומעשר כל זמן דלא אמי
לרשות זוכה: ר"ל אמר מדיסיפא ר"י. דמשמע דלא ליהוי הפקר
עד דלמי לרשות זוכה: רישא נמי. בתוך ג' ולאחר ג' רבי יוסי
היא. ורישא היינו טעם דלאחר ג' ימים אין יכול לחזור בו דהוי הפקר
אע"כ דלא אמי לרשות זוכה (א): משום דלא נישפתא תורה הפקר.
דמדאורייתא ודאי לא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה ולעולם כל
ומעשר והאי דאוקמיה רבנן אתורת הפקר לאו משום לאפקועי
מתרומה ומעשר דכיון דמדאורייתא חייב דלאו הפקר הוא לא
מפקיע ליה רבנן מתרומה ומעשר דלאו כל כתיביה אלא כדי שלא
תשתכח תורת הפקר. ומ"מ גבי שנה וצובע כיון דלא שכיחא אוקמיה
רבנן דלדאורייתא דלא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה דלא גזרו
ציה רבנן משום שלא תשתכח תורת הפקר: אי הכי אפילו מיום
ראשון (א) ליום הפקר. כדי שלא תשתכח כו': אמר רבה. דכין הוא
דליהוי הפקר מדרבנן אלא מפני הרמאות דעבי לאפקועי שדות
מתרומה ומעשר ואפקירי להו ואי אמרינן דלאלתר הוי הפקר ופטור
מן הפקר דדרי (א) מחוקי צהו ואדהכי כל שלשה ימים לא הוי הפקר
לגבי איהו עבד רב מתוך כך אמי ומחוקי ציה ויהי דליה ומינמינא
ולא מפקירי ולעולם אפילו לאחר שלשה ימים לא הוי הפקר מדאורייתא
עד דלמי לרשות זוכה: ופריך אצל מדאורייתא לא הוי הפקר
ודילמא

אמר תהא שדה מופקרת לשבע א'. לשמיטה אחת (א): עד שלא זכה בה
בין הוא בין אחר יכול לחזור בו. אפילו כסוף שנת או כסוף חדש:
משוכה בה בין הוא בין אחר. אפילו מוך שעה (א) משהפקירו וזה בה
שום אדם או הוא עצמו לא שום הפקר הוי הפקר דקסבר דלא הוי הפקר
עד דלמי לרשות זוכה. וציה דרייה או
דלחר לא תשיבא מידי עד דרפק בה
פורתא כדלמר במסכת עירובין דפרק
עושין פסין (דף כה). צהיה איתתא
דעבדא ממליה צנכסי הגר תהא ההוא
גצרא רפק בה פורתא ואוקמיה רבנן
צדיה דההוא גצרא: רישא רבנן וסיפא
רבי יוסי. רישא דלמר משלשה ימים
ואילך אפילו לא תהא לרשות זוכה אין
יכול לחזור בו דהוי הפקר רבנן היא
וצדין הוא דלפילו מיום ראשון הוי
הפקר אלא מפני הרמאות כדלמר רבה
לקמן לרבי הבל וסיפא רבי יוסי דלמר
עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול
לחזור בו דלמר ללא הוי הפקר
ומדאורייתא עד דלמי לרשות זוכה
ומשום הכי קמני יכול לחזור בו כר"י:
אמר עולם סיפא נמי רבנן
היא. דולמי מדאורייתא אע"כ דלא אתיא לרשות זוכה הוי הפקר
לאלתר ואפילו מיום ראשון. והאי דלמר כל שלשה ימים יכול לחזור
דלגביה לא חשיבא הפקר מפני הרמאות דלכולי עלמא אית להו דרבה
דלמר מפני הרמאות דהדי ומחוקי בהו (א) ואמרינן דלא הוי הפקר
עד שלשה ימים. וסיפא דלמר עד שלא זכה בה לא הוי הפקר דמשמע
עד דלמי לרשות זוכה היינו טעמא דשאיך חדש ושנה וצובע דלא
שכיחן דאין דרכן של צני אדם להפקיר לזמן וכיון דזמן שניה לכך
אמרו חכמים דלא ליהוי הפקר לאפקועי ומעשר כל זמן דלא אמי
לרשות זוכה: ר"ל אמר מדיסיפא ר"י. דמשמע דלא ליהוי הפקר
עד דלמי לרשות זוכה: רישא נמי. בתוך ג' ולאחר ג' רבי יוסי
היא. ורישא היינו טעם דלאחר ג' ימים אין יכול לחזור בו דהוי הפקר
אע"כ דלא אמי לרשות זוכה (א): משום דלא נישפתא תורה הפקר.
דמדאורייתא ודאי לא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה ולעולם כל
ומעשר והאי דאוקמיה רבנן אתורת הפקר לאו משום לאפקועי
מתרומה ומעשר דכיון דמדאורייתא חייב דלאו הפקר הוא לא
מפקיע ליה רבנן מתרומה ומעשר דלאו כל כתיביה אלא כדי שלא
תשתכח תורת הפקר. ומ"מ גבי שנה וצובע כיון דלא שכיחא אוקמיה
רבנן דלדאורייתא דלא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה דלא גזרו
ציה רבנן משום שלא תשתכח תורת הפקר: אי הכי אפילו מיום
ראשון (א) ליום הפקר. כדי שלא תשתכח כו': אמר רבה. דכין הוא
דליהוי הפקר מדרבנן אלא מפני הרמאות דעבי לאפקועי שדות
מתרומה ומעשר ואפקירי להו ואי אמרינן דלאלתר הוי הפקר ופטור
מן הפקר דדרי (א) מחוקי צהו ואדהכי כל שלשה ימים לא הוי הפקר
לגבי איהו עבד רב מתוך כך אמי ומחוקי ציה ויהי דליה ומינמינא
ולא מפקירי ולעולם אפילו לאחר שלשה ימים לא הוי הפקר מדאורייתא
עד דלמי לרשות זוכה: ופריך אצל מדאורייתא לא הוי הפקר
ודילמא

הגהות הב"ח

(א) גמ' לשבע אחד עד:
(ב) רש"י ד"ה אמר וכו'
אחת הק"ד: (א) ד"ה
משוכה וכו' שעה אחת
משהפקירו וכו' וזכיה
דרייה: (א) ד"ה אמר עולם
וכי ומחוקי צהו להבי
אמרינן: (א) ד"ה רישא
ממי וד"ה משום ד"ה:
(א) ד"ה אי ה"ב וכו' ראשון
במי להוי: (א) ד"ה אמר
רבה וכו' הדי ומחוקי
וכי מתוך כך אמי אחר
ומחוקי בהו וכו':

מוסף רש"י

אבל דאורייתא לא הוי
הפקר. כלומר כל זמן
שחזרו בו, ולר' יוסי מומיז
אמאי פטורא ממעשה,
כמאן כדילן שלשה משוכה,
שמה פירשיה מה הפקר על
עפ"ן שאינו נקוב שמה
פטור מן התורה והוא
מפירש ממני פירות
הפקר שס"ב בני עשורי
מן התורה על זה הענין
סבא מן התורה (ראמ"ה
בשמו).

פירוש הרא"ש

אמר תהא שדה זו מופקרת ליום א' לשנת אחת בו. ואמר הזמן הוא
אל לא זכה בו דלמי תהיה
ע"י כתיבתה: על דלמי
זכה בו בין הוא בין אחר
יכול לחזור בו. ובטל
ההפקר דלא ילית משום
ההפקר עד שזכה בו אחר
הלך כיון שחזר בו פקע
ההפקר ומייב במעשר:
רישא רבנן וסיפא ר'
יוב"ט. לרבנן עד דלמי
מדי ולר' יוסי עד דלמי
לרשות הזוכה ומדמיקין
לזמן פלוגמיהו הכי
הלך רישא רבנן בדפרישית
דלחא: א' אין יכול לחזור
בו ותוך ג' ימים לא
לחזור בו מפני הרמאות
וסיפא ר' יוסי דלא הוי
הפקר עד דלמי לרשות הזוכה
הלך כל זמן שלא זכה
בו אדם יכול לחזור בו:
עולמא אמר סיפא רבנן
היא. פירוש כמו רישא:
ושאינו הפקר לזמן הפקר
שכירה. הלכך הוי הפקר
גונב כיון שלא הפקירו
לעולם ומדרי רבנן צהו
שלא גמר דעתו שיהיה
הפקר עד שזכה בו אדם כי הוא מלפני שמה לא זכה בו אדם בתוך זמן זה ויחזור אליו: מדיסיפא רבי יוסי ב'ו'
רישא נבי' ר' יובי ב'ו' דלא לישתבא תורת הפקר. וזמן דרין לעולם היה יכול לחזור בו ויחייב במעשר דלא הוי
הפקר עד דלמי לרשות הזוכ' אלא שנקטו חכמים דלחצה שלשה ימים לא יוכל לחזור כדי שלא תשתכח תורת הפקר
שלא יעור לומר אין הפקר פטור כלל מן המעשר אפי' וזה בו אחר קודם חזרתו הלכך עשהו הפקר דרבנן לפטורו
מן המעשר ומיהו מדאורייתא מייבי במעשר ונפקא מינה שגריך לעשר מיניה וציה ולא מתקום אחר עליו דעשאוהו
הפקר מדברייהו כדי שלא תשתכח תורת הפקר וליצא דס"ל לר' יוסי נמי הוי הפקר לאלתר ולא פליגי ר' יוסי
ורבנן בהפקר דאורייתא אלא דר' יוסי גזר מדרבנן משום מתנת בית חרוין דלידיה מוקי יך כתיבא בין רבנן ובין
ר' יוסי ושאני שנה וצובע דלא שכיח: אי ה"ב אפילו יום ראשון גבי. ליתקו רבנן שלא יוכל לחזור בו כדי שלא
תשתכח תורת הפקר כי בנה שנקטו דלחצה ג' ימים אין יכול לחזור בו אין זו הכנה שלא תשתכח תורת הפקר
כי מילתא דלא שכיחא היא שיעמוד הפקר בלא זכיה שלשה ימים כי הכל מההרין לזכות בו ולא צהו לתקן שלא
תשתכח תורת הפקר לר' יוסי היה להם לתקן אפילו מיום ראשון נמי בשלתא לרבנן ניהא דוקא אחר שלשה
ימים מיהו הרמאות: ובשני רבה דר' יוסי נמי נבגועו לתקן דרובים ראשון לא הוי הפקר מפני הרמאות וקשה
למה יחייבו הרמאות נמה שפיקרו אלצה דר' יוסי והלא ה"ב נשערי חייבין לעשר ואפטר לפני אלצה דר'
שלו אפי' ליקדש בו את הפקרו הלך פטור מן המעשר לגמרי דהפקר גמור הוא. אצל מדאורייתא לא הוי הפקר

אמר תהא שדה מופקרת לשבע א'. לשמיטה אחת (א): עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו. אפילו כסוף שנת או כסוף חדש: משוכה בה בין הוא בין אחר. אפילו מוך שעה (א) משהפקירו וזה בה שום אדם או הוא עצמו לא שום הפקר הוי הפקר דקסבר דלא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה. וציה דרייה או דלחר לא תשיבא מידי עד דרפק בה פורתא כדלמר במסכת עירובין דפרק עושין פסין (דף כה). צהיה איתתא דעבדא ממליה צנכסי הגר תהא ההוא גצרא רפק בה פורתא ואוקמיה רבנן צדיה דההוא גצרא: רישא רבנן וסיפא רבי יוסי. רישא דלמר משלשה ימים ואילך אפילו לא תהא לרשות זוכה אין יכול לחזור בו דהוי הפקר רבנן היא וצדין הוא דלפילו מיום ראשון הוי הפקר אלא מפני הרמאות כדלמר רבה לקמן לרבי הבל וסיפא רבי יוסי דלמר עד שלא זכה בה בין הוא בין אחר יכול לחזור בו דלמר ללא הוי הפקר ומדאורייתא עד דלמי לרשות זוכה ומשום הכי קמני יכול לחזור בו כר"י: אמר עולם סיפא נמי רבנן היא. דולמי מדאורייתא אע"כ דלא אתיא לרשות זוכה הוי הפקר לאלתר ואפילו מיום ראשון. והאי דלמר כל שלשה ימים יכול לחזור דלגביה לא חשיבא הפקר מפני הרמאות דלכולי עלמא אית להו דרבה דלמר מפני הרמאות דהדי ומחוקי בהו (א) ואמרינן דלא הוי הפקר עד שלשה ימים. וסיפא דלמר עד שלא זכה בה לא הוי הפקר דמשמע עד דלמי לרשות זוכה היינו טעמא דשאיך חדש ושנה וצובע דלא שכיחן דאין דרכן של צני אדם להפקיר לזמן וכיון דזמן שניה לכך אמרו חכמים דלא ליהוי הפקר לאפקועי ומעשר כל זמן דלא אמי לרשות זוכה: ר"ל אמר מדיסיפא ר"י. דמשמע דלא ליהוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה: רישא נמי. בתוך ג' ולאחר ג' רבי יוסי היא. ורישא היינו טעם דלאחר ג' ימים אין יכול לחזור בו דהוי הפקר אע"כ דלא אמי לרשות זוכה (א): משום דלא נישפתא תורה הפקר. דמדאורייתא ודאי לא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה ולעולם כל ומעשר והאי דאוקמיה רבנן אתורת הפקר לאו משום לאפקועי מתרומה ומעשר דכיון דמדאורייתא חייב דלאו הפקר הוא לא מפקיע ליה רבנן מתרומה ומעשר דלאו כל כתיביה אלא כדי שלא תשתכח תורת הפקר. ומ"מ גבי שנה וצובע כיון דלא שכיחא אוקמיה רבנן דלדאורייתא דלא הוי הפקר עד דלמי לרשות זוכה דלא גזרו ציה רבנן משום שלא תשתכח תורת הפקר: אי הכי אפילו מיום ראשון (א) ליום הפקר. כדי שלא תשתכח כו': אמר רבה. דכין הוא דליהוי הפקר מדרבנן אלא מפני הרמאות דעבי לאפקועי שדות מתרומה ומעשר ואפקירי להו ואי אמרינן דלאלתר הוי הפקר ופטור מן הפקר דדרי (א) מחוקי צהו ואדהכי כל שלשה ימים לא הוי הפקר לגבי איהו עבד רב מתוך כך אמי ומחוקי ציה ויהי דליה ומינמינא ולא מפקירי ולעולם אפילו לאחר שלשה ימים לא הוי הפקר מדאורייתא עד דלמי לרשות זוכה: ופריך אצל מדאורייתא לא הוי הפקר ודילמא